

Motion till riksdagen

1988/89:Ub10

av Eva Goës m. fl. (mp)

med anledning av prop. 1988/89:4 om skolans utveckling och styrning

Hur arbetet i skolan organiseras har avgörande betydelse för möjligheterna att förverkliga dess mål. Det nuvarande skolsystemet är organiserat på fyra nivåer: central nivå med skolöverstyrelsen, regional nivå med länskolnämnderna, lokal nivå med skolstyrelserna och slutligen på den enskilda skolenheten. Denna byråkratiska uppbyggnad med långa och många beslutsvägar och omfattande regelsystem förkväver verksamhetslust och nytänkande.

Vi anser att den enskilda skolan, dess elever och personal, är den enda nivå där beslut om den direkta verksamheten skall fattas. Varje skola skall ha en styrelse, bestående av lika många representanter för skolpersonal som för elever/föräldrar. Denna styrelse skall ha ett ekonomiskt ansvar för den egna skolans organisation, personal, måltider m.m. Med utgångspunkt i läroplanens mål och riktlinjer skall beslut om skolans verksamhet – klassernas storlek, fördelningen av resurser, pedagogisk försöksverksamhet m.m. – fattas av styrelsen. Så länge eleverna är omyndiga företräds de av föräldrar i beslut som rör skolans ekonomi och budget. Eleverna skall dock ha yttranderätt även i dessa frågor.

Styrelsens sammansättning och storlek varierar med skolans storlek och stadium. Styrelsen kan vara gemensam för flera mindre skolor. Stora skolor kan delas upp i mindre enheter med en styrelse för varje enhet. Skolan får inte vara större än att dess verksamhet är överblickbar för alla, ett riktmärke kan vara 250–400 elever. I gruppen personal skall finnas representanter för olika yrkeskategorier inom skolan. I gruppen elever/föräldrar skall förhållandet successivt förändras; från en övervikt av föräldrar på lägre stadier till en övervikt av elever i gymnasieskolan. Ordförande för styrelsen utses av styrelsen för tre år i taget med möjlighet till omval. Mandatperiod för andra medlemmar av styrelsen är ett år med möjlighet till omval. Förälder som ingår i styrelsen ersätts som kommunal förtroendeman.

Allt arbete inom skolan och dess närmaste omgivning skall ses som ett gemensamt ansvar. Det skall organiseras så, att varje elev efter hand får insikt om skolans hela verksamhet och under ledning av personal får arbetsuppgifter och växande ansvar. För att det gemensamma arbetet skall fungera bör all personal ha samma anställningsvillkor.

Anvisningar – utöver kollagen och läroplanerna – om hur arbetet inom skolan skall bedrivas blir obehövligen med en organisation som denna. Vi anser att en skola som inte är större än att alla känner igen varandra och där

alla beslut fattas i samråd ger de bästa förutsättningarna för kreativa lösningar och en god social miljö.

Anslagen till skolan skall fördelas per elev och inte per klass. Alla skolor som följer gällande skollag och läroplanens mål och riktlinjer skall ha samma ekonomiska villkor, och valet av skola är fritt. Elevanslagen skall täcka kostnaderna för driften, däremot inte för skolbyggnader och därtill hörande kapital- och investeringskostnader, vilka kommunen ansvarar för. I de fall då skolorna är för små för att elevanslagen skall räcka, skall extra resurs utgå. Detta gäller framför allt mindre glesbygdsskolor utan möjlighet till samverkan med andra skolor. Dessa skolor betyder mycket för mindre samhällens existens och kulturliv och måste därför ses som en angelägenhet inte bara för barnen utan för alla.

En lokal skolstyrelse eller kommundelsnämnd fördelar kommunens medel och ansvarar dessutom för hälsovård, viss fortbildning och andra gemensamma aktiviteter. Då besluten om verksamhet och resursutnyttjande decentraliserats, kan den centrala myndigheten – skolöverstyrelsen – avskaffas. I samband med läroplansöversyner, utvärderingar och utredningar tillsätts de sakkunniga som för tillfället behövs.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om styrelse för skolenhet, sammansättning av denna samt befogenheter för en sådan,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att statsbidrag på grundskolenivå skall utgå per elev vare sig det gäller grundskola eller fristående skola, som godkänts av länskolnämnd för skolpliktens fullgörande.

Stockholm den 13 oktober 1988

Eva Goës (mp)

Kaj Nilsson (mp)

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Mot. 1988/89

Ub10

